L-IŻVILUPPI LI SARU SAL-ATT UNIKU EWROPEW

L-iżviluppi ewlenin tal-ewwel Trattati huma relatati mal-ħolqien ta' riżorsi proprji tal-Komunità, mar-rinfurzar tas-setgħat baġitarji tal-Parlament, mal-elezzjoni tal-Membri tal-PE permezz ta' suffraġju universali dirett u mal-istabbiliment tas-Sistema Monetarja Ewropea. Id-dħul fis-seħħ tal-Att Uniku Ewropew fl-1986 biddel b'mod sostanzjali t-Trattat ta' Ruma, u saħħaħ l-idea tal-integrazzjoni permezz tal-ħolqien ta' suq intern kbir.

IL-KISBIET EWLENIN FL-EWWEL STADJU TAL-INTEGRAZZJONI

L-Artikolu 8 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ekonomika Ewropea (KEE), magħruf ukoll bħala t-Trattat ta' Ruma,[1] ippreveda l-ikkompletar ta' suq komuni fuq perjodu tranżitorju ta' 12-il sena, maqsum fi tliet stadji, li kellu jintemm fil-31 ta' Diċembru 1969. L-ewwel għan tiegħu, l-unjoni doganali, intlaħaq iktar malajr milli kien mistenni. Il-perjodu tranżitorju għat-tkabbir tal-kwoti u għat-tneħħija gradwali tal-uffiċċji doganali interni kien diġà ntemm fl-1 ta' Lulju 1968. Madankollu, fi tmiem il-perjodu tranżitorju kien għad hemm ostakli maġġuri f'termini tal-libertà ta' moviment. Fl-istess żmien, l-Ewropa kienet adottat tariffa esterna komuni għall-kummerċ ma' pajjiżi terzi.

Il-ħolqien ta' "Ewropa Ħadra" kien proġett ewlieni ieħor għall-integrazzjoni Ewropea. Fl-1962 ġew adottati l-ewwel regolamenti dwar il-politika agrikola Komuni (PAK) u ġie stabbilit il-Fond Agrikolu Ewropew dwar Gwida u Garanzija (FAEGG).

L-EWWEL EMENDI TAT-TRATTATI

A. It-titjib li sar lill-istituzzjonijiet

L-ewwel bidla istituzzjonali seħħet permezz tat-Trattat li Jgħaqqad[2] tat-8 ta' April 1965, li għaqqad flimkien il-korpi eżekuttivi. Dan daħal fis-seħħ fl-1967, u stabbilixxa Kunsill u Kummissjoni uniċi tal-Komunitajiet Ewropej (il-KEFA, il-KEE u l-KEEA) u daħħal il-prinċipju ta' baġit uniku.

[1]It-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ekonomika Ewropea, disponibbli f'dan l-indirizz elettroniku: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/teec/sign?locale=mt
[2]It-Trattat li Jgħaqqad ĠU 152, 13.7.1967, p. 2 — 17, disponibbli f'dan l-indirizz elettroniku: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/fusion/sign?locale=mt

B. Ir-riżorsi proprji u s-setgħat baġitarji

Id-deċiżjoni tal-Kunsill tal-21 ta' April 1970[3] stabbiliet sistema ta' riżorsi proprji tal-Komunità, li tissostitwixxi l-kontribuzzjonijiet finanzjarji mogħtija mill-Istati Membri (1.4.1).

- It-Trattat tal-Lussemburgu tat-22 ta' April 1970[4] ta lill-Parlament ċerti setgħat baġitarji (1.3.1).
- It-Trattat ta' Brussell tat-22 ta' Lulju 1975[5] ta lill-Parlament id-dritt li jirrifjuta l-baġit u li jagħti lill-Kummissjoni kwittanza għall-implimentazzjoni tal-baġit. L-istess Trattat stabbilixxa l-Qorti tal-Awdituri, li hija l-korp responsabbli mill-ġestjoni finanzjarja u mill-iskrutinju tal-kontijiet tal-Komunità (1.3.12).

C. L-elezzjonijiet

L-Att tal-20 ta' Settembru 1976 ta lill-Parlament leġittimità u awtorità ġodda billi introduċa l-elezzjoni permezz ta' suffraġju universali dirett (1.3.4). L-Att ġie rivedut darba, fl-2002, permezz tal-introduzzjoni tal-prinċipju ġenerali tar-rappreżentenza proporzjonali u dispożizzjonijiet qafas oħrajn għal-leġiżlazzjoni nazzjonali dwar l-elezzjonijiet Ewropej.

D. It-tkabbir

Ir-Renju Unit issieħeb fl-1 ta' Jannar 1973, flimkien mad-Danimarka u mal-Irlanda; il-poplu Norveġiż kien ivvota kontra l-adeżjoni tal-pajjiż f'referendum; il-Greċja saret membru fl-1981; il-Portugall u Spanja ssieħbu fl-1986.

E. Il-baġit tal-UE

Wara din l-ewwel fażi ta' tkabbir kien hemm sejħiet biex id-dixxiplina baġitarja tiġi intensifikata u titwettaq riforma tal-PAK. Il-Kunsill Ewropew tal-1979 laħaq ftehim dwar numru ta' miżuri komplementari. Il-Ftehimiet ta' Fontainebleau tal-1984 kisbu soluzzjoni sostenibbli, abbażi tal-prinċipju li jistgħu jsiru aġġustamenti sabiex tingħata għajnuna lil kwalunkwe Stat Membru b'piż finanzjarju eċċessiv f'termini tal-prosperità relattiva tiegħu.

PJANIJIET GĦAL INTEGRAZZJONI ULTERJURI

B'riżultat tal-inkoraġġiment mis-suċċessi inizjali tal-komunità ekonomika, il-mira li tinħoloq ukoll unità politika ta' Stati Membri reġgħet tfaċċat fil-bidu tas-sittinijiet, minkejja l-falliment tal-Komunità Ewropea tad-Difiża (KED) f'Awwissu 1954.

---

[3]70/243/KEFA, KEE, Euratom: Id-Deċiżjoni tal-Kunsill tal-21 ta' April 1970 dwar is-sostituzzjoni tal-kontribuzzjonijiet finanzjarji mill-Istati Membri bir-riżorsi proprji tal-Komunitajiet, disponibbli f'dan l-indirizz elettroniku: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/1970/243/oj

[4]It-Trattat li jemenda ċerti disposizzjonijiet baġitarji, ĠU L 2, 2.1.1971, p. 1 — 12, disponibbli f'dan l-indirizz elettroniku: https://eur-lex.europa.eu/search.html?qid=1558096159975&whOJ=NO_OJ%3D002,YEAR_OJ%3D1971&type=advanced&lang=en&SUBDOM_INIT=ALL_ALL&DB_COLL_OJ=oj-l

[5]It-Trattat li jemenda ċerti dispożizzjonijiet finanzjarji tat-Trattati li jistabbilixxu l-Komunitajiet Ekonomiċi Ewropej u tat-Trattat li jistabbilixxi Kunsill uniku tal-Komunitajiet EwropejĠU L 359, 31.12.1977, p. 1 — 19, disponibbli f'dan l-indirizz elettroniku: https://eur-lex.europa.eu/search.html?qid=1558096310653&whOJ=NO_OJ%3D359,YEAR_OJ%3D1977&type=advanced&lang=en&SUBDOM_INIT=ALL_ALL&DB_COLL_OJ=oj-l

A. Il-falliment tat-tentattiv biex tinkiseb unjoni politika

Fis-Summit ta' Bonn fl-1961, il-Kapijiet ta' Stat jew ta' Gvern tas-sitt Stati Membri fundaturi tal-Komunità Ewropea talbu lil kumitat intergovernattiv, presedut mill-ambaxxatur Franċiż Christian Fouchet, sabiex iressaq proposti dwar l-istatus politiku ta' unjoni ta' popli Ewropej. Dan il-kumitat ta' riċerka, f'żewġ okkażjonijiet bejn l-1960 u l-1962, ipprova bla suċċess jippreżenta lill-Istati Membri abbozz ta' trattat li kien aċċettabbli għal kulħadd, minkejja l-fatt li Fouchet ibbaża l-pjan tiegħu fuq ir-rispett strett għall-identità tal-Istati Membri u, għaldaqstant, warrab l-għażla federali.

Fin-nuqqas ta' komunità politika, is-sostitut tagħha ħa l-għamla ta' Kooperazzjoni Politika Ewropea (KPE). Fil-konferenza tas-summit fl-Aja f'Diċembru 1969, il-Kapijiet ta' Stat jew ta' Gvern iddeċidew li jsibu l-aħjar mod li bih jista' jsir progress fil-qasam tal-unifikazzjoni politika. Ir-rapport Davignon, adottat mill-Ministri tal-Affarijiet Barranin f'Ottubru 1970 u mkabbar sussegwentement permezz ta' rapporti ulterjuri, ifforma l-bażi tal-KPE sad-dħul fis-seħħ l-Att Uniku.

B. Il-kriżi tal-1966

Qamet kriżi serja meta, fit-tielet stadju tal-perjodu tranżitorju, il-proċeduri ta' votazzjoni fil-Kunsill kellhom jinbidlu minn votazzjoni unanima għal waħda b'maġġoranza kwalifikata f'għadd ta' oqsma. Franza opponiet firxa ta' proposti tal-Kummissjoni, li kienu jinkludu miżuri għall-finanzjament tal-PAK, u ma baqgħetx tattendi l-laqgħat Komunitarji ewlenin (il-politika ta' "siġġu vojt"). Eventwalment, fit-30 ta' Jannar 1966, intlaħaq qbil dwar l-hekk magħruf Kompromess tal-Lussemburgu (1.3.7), li kien isostni li meta l-interessi vitali ta' pajjiż wieħed jew iktar ikunu f'riskju, il-membri tal-Kunsill jagħmlu ħilithom sabiex isibu soluzzjonijiet li jistgħu jiġu adottati minn kulħadd filwaqt li jiġu rispettati l-interessi reċiproċi tagħhom.

C. L-importanza dejjem ikbar tas-"summits" Ewropej

Minkejja li baqgħu barra mill-kuntest istituzzjonali Komunitarju, il-konferenzi tal-Kapijiet ta' Stat jew ta' Gvern tal-Istati Membri bdew jipprovdu gwida politika u jaġixxu biex isibu soluzzjonijiet għall-problemi li ma setgħux jiġu solvuti mill-Kunsill tal-Ministri. Wara l-ewwel laqgħat fl-1961 u l-1967, dawn il-konferenzi saru iżjed sinifikanti bis-summit tal-Aja tal-1 u t-2 ta' Diċembru 1969, li ppermetta l-bidu ta' negozjati sabiex tibda titkabbar il-Komunità u li laħaq qbil dwar is-sistema finanzjarja Komunitarja, u bis-summit ta' Fontainebleau (f'Diċembru 1974), fejn ittieħdu deċiżjonijiet politiċi importanti dwar l-elezzjoni diretta tal-Parlament Ewropew u l-proċeduri ta' teħid ta' deċiżjonijiet fil-Kunsill. F'din l-okkażjoni l-kapijiet ta' Stat jew ta' Gvern iddeċidew li jiltaqgħu tliet darbiet fis-sena bħala l-"Kunsill Ewropew" sabiex jiddiskutu kwistjonijiet Komunitarji u l-kooperazzjoni politika (1.3.6).

D. Ir-riforma istituzzjonali u l-politika monetarja

Lejn tmiem is-sebgħinijiet, ittieħdu diversi inizjattivi mill-Istati Membri biex jarmonizzaw il-politiki ekonomiċi u fiskali tagħhom. Sabiex isolvu l-problema tal-instabbiltà monetarja u l-effetti negattivi tagħha fuq il-PAK u l-koeżjoni bejn l-Istati Membri, il-Kunsilli Ewropej ta' Bremen u Brussell fl-1978 stabbilixxew is-Sistema Monetarja Ewropea. Stabbilita fuq bażi volontarja u differenzjata — ir-Renju Unit iddeċieda li ma jipparteċipax fil-

mekkaniżmu tar-rata tal-kambju — is-Sistema Monetarja Ewropea kienet ibbażata fuq unità komuni tal-kontabbiltà, l-Unità Monetarja Ewropea, l-ECU.

Fil-Kunsill Ewropew ta' Londra fl-1981, il-Ministri għall-Affarijiet Barranin tal-Ġermanja u tal-Italja, Hans-Dietrich Genscher u Emilio Colombo, ressqu proposta għal "Att Ewropew" li jkopri firxa ta' suġġetti: il-kooperazzjoni politika, il-kultura, id-drittijiet fundamentali, l-armonizzazzjoni tal-liġijiet lil hinn mill-oqsma koperti mit-Trattati Komunitarji u l-modi sabiex jiġu indirizzati l-vjolenza, it-terroriżmu u l-kriminalità. Dan l-abbozz qatt ma ġie adottat fl-għamla oriġinali tiegħu, iżda xi partijiet minnu reġgħu tfaċċaw fid-"Dikjarazzjoni solenni dwar l-Unjoni Ewropea" li ġiet adottata fi Stuttgart fid-19 ta' Ġunju 1983.

E. Il-Proġett Spinelli

Ftit xhur wara l-ewwel elezzjoni diretta tiegħu fl-1979, ir-relazzjonijiet tal-Parlament Ewropew mal-Kunsill daħlu fi kriżi serja minħabba l-baġit għall-1980. Fuq l-istigazzjoni ta' Altiero Spinelli, Membru tal-PE, fundatur tal-Moviment Federalista Ewropew u ex-Kummissarju, grupp ta' disa' Membri tal-PE ltaqa' f'Lulju 1980 biex jiddiskuti modi għat-tnedija mill-ġdid tal-operat tal-istituzzjonijiet. F'Lulju 1981, il-Parlament stabbilixxa Kumitat għall-Affarijiet Istituzzjonali, bi Spinelli bħala r-rapporteur ta' koordinazzjoni tiegħu, biex ifassal pjan għall-emendar tat-Trattati eżistenti. Il-Kumitat iddeċieda li jifformula pjanijiet għal dik li kellha ssir il-kostituzzjoni tal-Unjoni Ewropea. L-abbozz ta' trattat ġie adottat b'maġġoranza kbira fl-14 ta' Frar 1984. Is-setgħa leġiżlattiva kienet se taqa' taħt sistema bikamerali, simili għal dik ta' stat federali. Is-sistema ppruvat issib bilanċ bejn il-Parlament u l-Kunsill iżda ma kinitx aċċettabbli għall-Istati Membri.

L-ATT UNIKU EWROPEW

Wara li sab soluzzjoni għat-tilwima tal-baġit tal-Komunità li seħħet kmieni fit-tmeninijiet, il-Kunsill Ewropew iddeċieda, fil-laqgħa tiegħu ta' Fontainebleau f'Ġunju 1984, li jistabbilixxi kumitat ad hoc tar-rappreżentanti personali tal-Kapijiet ta' Stat jew ta' Gvern, li ssemma għall-president tiegħu — il-Kumitat Dooge. Il-Kumitat intalab jagħmel proposti għat-titjib tal-funzjonament tas-sistema tal-Komunità u tal-kooperazzjoni politika. Iżda l-Kunsill Ewropew ta' Milan f'Ġunju 1985 iddeċieda b'maġġoranza (7 voti favur u 3 kontra), permezz ta' proċedura eċċezzjonali għal dak il-korp, li jlaqqa' konferenza intergovernattiva sabiex jiġu kkunsidrati s-setgħat tal-istituzzjonijiet, l-estensjoni tal-attivitajiet tal-Komunità għal oqsma ġodda u l-istabbiliment ta' suq intern "ġenwin".

Fis-17 ta' Frar 1986, disa' Stati Membri ffirmaw l-Att Uniku Ewropew (SEA)[6], u dawn ġew segwiti iktar tard mid-Danimarka (wara li sar referendum b'votazzjoni favur), mill-Italja u mill-Greċja, fit-28 ta' Frar 1986. L-Att ġie rratifikat mill-parlamenti tal-Istati Membri fl-1986, iżda minħabba li ċittadin privat kien ressaq appell quddiem il-qrati Irlandiżi, id-dħul fis-seħħ tiegħu ttawwal b'sitt xhur, sal-1 ta' Lulju 1987. L-Att Uniku Ewropew kien l-ewwel bidla sostanzjali fit-Trattat ta' Ruma. Id-dispożizzjonijiet ewlenin tiegħu huma dawn li ġejjin:

[6]L-Att Uniku Ewropew, ĠU L 169, 29.6.1987, p. 1 — 28, disponibbli f'dan l-indirizz elettronikuhttps://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?uri=celex:11986U/TXT

A. L-estensjoni tas-setgħat tal-Unjoni

1. Permezz tal-ħolqien ta' suq intern kbir

Sal-1 ta' Jannar 1993, kellu jiġi kkompletat suq intern li jkun operattiv għalkollox, li jadotta u jestendi l-objettiv tas-suq intern introdott fl-1958 (2.1.1).

2. Permezz tat-twaqqif ta' setgħat ġodda fir-rigward ta':

- il-politika monetarja;
- il-politika soċjali;
- il-koeżjoni ekonomika u soċjali;
- ir-riċerka u l-iżvilupp teknoloġiku;
- l-ambjent;
- il-koperazzjoni fil-qasam tal-politika barranija.

B. It-titjib fil-kapaċità ta' teħid ta' deċiżjonijiet tal-Kunsill tal-Ministri

Il-votazzjoni b'maġġoranza kwalifikata ssostitwiet l-unanimità f'erbgħa mir-responabbiltajiet eżistenti tal-Komunità (l-emendar tat-tariffa doganali komuni, il-libertà li jiġu provduti s-servizzi, iċ-ċirkolazzjoni libera tal-kapital u l-politika komuni tat-trasport marittimu u bl-ajru). Il-votazzjoni b'maġġoranza kwalifikata ddaħħlet ukoll għal diversi responsabbiltajiet ġodda, bħas-suq intern, il-politika soċjali, il-koeżjoni ekonomika u soċjali, ir-riċerka u l-iżvilupp teknoloġiku u l-politika dwar l-ambjent. Finalment, is-sistema ta' votazzjoni b'maġġoranza kwalifikata kienet is-suġġett ta' emenda għar-regoli ta' proċedura interni tal-Kunsill, sabiex ikun hemm konformità ma' dikjarazzjoni tal-Presidenza preċedenti li fil-futur tista' ssir sejħa lill-Kunsill għal votazzjoni mhux biss fuq inizjattiva tal-President tiegħu, imma wkoll fuq it-talba tal-Kummissjoni jew ta' Stat Membru jekk ikun hemm maġġoranza sempliċi tal-membri tal-Kunsill li jkunu favur.

C. It-tkabbir tar-rwol tal-Parlament Ewropew

Is-setgħat tal-Parlament Ewropew komplew jissaħħu billi:

- l-ftehimiet ta' tkabbir u ta' assoċjazzjoni tal-Komunità saru suġġetti għall-approvazzjoni tal-Parlament;
- ġiet introdotta proċedura għall-kooperazzjoni mal-Kunsill (1.2.3), li tat lill-Parlament setgħat leġiżlattivi reali, anke jekk limitati; din kienet tapplika għal madwar tnax-il bażi ġuridika u kienet punt ta' bidla deċiżiva għat-trasformazzjoni tal-Parlament f'koleġiżlatur reali.

Ina Sokolska
05/2019